

EKSAMILAUDEDE KÕRVALT

On 6. jaanuar. 1982. aasta tavaline kolmapäev. Meie majas eksamisesse tavaline päev. Kes kodus õpikute taga, kes raamatukogus, kel ehk juba esimene hingetõmbeaeg pärast esimest eksamit käes, kel aga just eksamipäev. Neid viimaseid, eksamile minejaid või seal viibijaid ja eksamite vastuvõtjaid me pisut vaatamegi, kõrvalt.

Seinale väljapandud eksamiplaan automaatika dekaanaadi juures näitab, et üsna kuum peaks olema ruumides II-306 ja II-408A, kus LR-91 teeb eksamit ettevõtete organiseerimises, planeerimises ja juhtimises, LI-91 aga näitab oma teadmisi digitaalr arvutite konstrueerimises ja tootmises. Aga... sealt ju keegi just LI-91-st tulebki.

«Tere, Janika! Kas juba läbi või?»

«Läbi jah.»

«Kuidas läks?»

«Neli!» Ja kui just mitte läbinisti õnnelik, siis momendil kindlasti suhteliselt õnnelik (aga õnn olevat alati suhteline!) Janika Savila läheb tipimajast koju. Tänaheks vähe-malt.

Vaatame automaatikute poolt edasi. II-308 ukse avanud, satume silmitsi tõsiste nägudega noormeestega õpperühmast LA-71. Einoh, eksam on tõsine asi, eriti kui oled just nagu keskel: ei enam ukse taga, aga mitte ka veel vastajalaua, vaid alles ettevalmistuslauda taga. Vastamisõigus on parajasti jõudnud Heiki Krusbergini (hiljem saame teada, et eksami-piinu kroonis seekord hinne «4»). Automaatjuhtimise teooria eksamit võtab vastu automaatika kateedri dotsent Jaan Vörk.

II korruse koridoris on mitme auditooriumiukse taga pabinas ootajaid. Ruum IV-208. «Vabandust, «Polütehnik» tülitab...»

«Palun-palun.» Õppejõud Enn Siimer jätkab üsna häirimatult. Vastaja on Külli Kübar KO-91-st, teised ettevalmistuslehtede taga samuti samast rühmast, teadmisi on vaja näidata puuvilja kuivatamise tehnoloogias. Tabelid dekaanaadi seinale näitavad hiljem, et Külli Kübarale lõppes jõukatsumine puuvilja kuivatamisega hea hindega.

Kuidas keemikutel muidu läheb? Tsiteerime keemiateaduskonna prodekaani Ants Virkust, kel palusime anda lü-

hiülevaate teaduskonna esimestest sessioonipäevadest:

«Talvise eksamisessiooni algpäävad on läinud ilma eriliste üllatusteta ja täiesti kooskõlas jooksva õppetöö tulemustega semestri vältel. Nii oli meil kõige rohkem tegemist kolmanda kursuse õpperühmadega. Kuidagi ei saanud rahul olla ei distsiplini ega jooksva õppetöö tulemustega. Sellest tulenevad tagajärjed on igati seaduspäraseid. Näiteks oli õpperühmas KA-51 esimese eksami tulemus 8:9 edukuse kahjuks. Palju parem polnud KA-57 saavutus. Ka ülejäänud III kursuse rühmade esimese eksami tulemus ei olnud eriti hiilgavad, kuid jäid siiski varasemate aastate tasemele. Rõõmu teeb aga I kursuse. Juba semestri vältel oli märgata, et seal on tegemist distsiplineeritud ja teotaheliste kollektiivididega. Ilmselt avaldas head mõju kuu aega põllumajandustööd. Nii hästi kui tänava ei ole I kursuse kunagi varem arvestusi teinud. 4. jaanuari seisuga oli I kursusel ainult üks arvestusvõlglane.»

Keemia dekaanaadi ukse taha on kogunenud KM-92. Konsultatsioon? Eksam igatahes mitte, kõik on liiga pingevabade nägudega. Kui ehk, siis eksami-järgne seisund. Üks mees päris põlvepikkune.

«Tere, kas nii vara juba nii suures koolis?»

Küsitletu ei kosta musta ega valget. Ja siis pisut võõras, igapäevasest lasteaiaimiljöst erinev keskkond. Väikemehe nimi on Artur Pakkas, ja esialgu on tipimajja tal asja küll ainult koos isa Argoga KM-92-st.

All, esimesel korrusel võtab ruumis IV-114 keemiateaduskonna kasvatusprodekaan Rein Munter vastu eksamit KA-77-lt üldises keemilises tehnoloogias. Vastamisjärg on jõudnud Marina Dombrovskajani...

Päris maja lõpus, kõrgel ja kaugel, viimase korpuse neljanda korruse sapis kontrollib matemaatika kateedri juhataja prof. Leo Ainola LE-32 teadmisi kõrgemas matemaatikas. Üheks potentsiaalseks viiemeheks nimetab professor Kalev Salvetit. Hiljem, kui automaatika dekaanaadi juurest paberitelt järele vaatan, näen, et professori prognoosid on täppi läinud.

Neljandal korrusel, matemaatikute eksami kõrvalauditooriumis on samuti hulk oota-

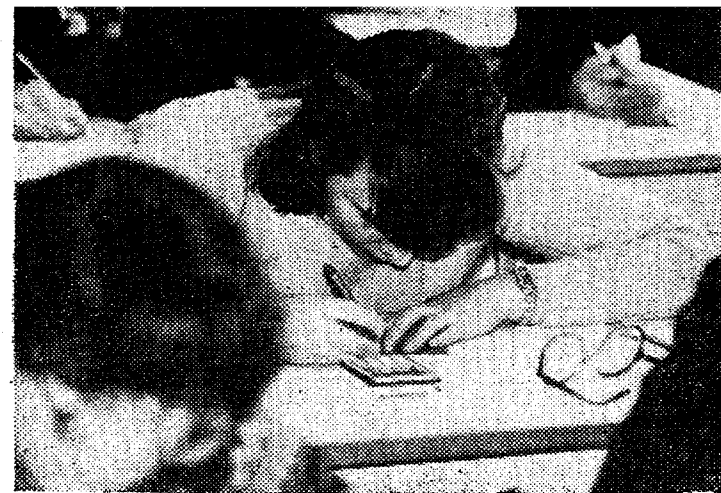

jaid. Eksam? «Ei veel,» ütlevad poisid. Aga juba tulebki peenmehaanika kateedri dotsent Bernhard Saar...

Tavaline sessipäev kestab. Hinnanguid ja kokkuvõtteid teha (välja arvatud muidugi ühe eksami konkreetne hinne) on veel vara.

Miks reportaažist ühtki fotot juures pole, küsivad nüüd ehk need, keda tol eksamipäeval tülitasime.

Kas teate lugu soliidse staaziga masinakirjutajast, kes, avastanud, et ta kopeeri kogemata valepidi lehtede vahele oli pannud ja eksemplarid rikkunud, uskumatult hüüdis: «No kas tõesti...?» Paraku, paraku... Ja juhtub fotograafias-ki sama. Sestap lisamegi sellele 6. jaanuari tekstile eksamipildid teistest eksamipäevadest.

Esmaspäev, 11. jaanuar. Ehitusmehaanika kateedri dotsendile Raimund Räämetile teevad ehitusmehaanika kirjalikku eksamit EE-51 ja EE-53. Kuidas läheb?

Dots. Räämet: «Kolmel üliõpilasele kirjutasin eksamihinde juba matriklisse. Tegid väga tublilt kogu semestri vältel tööd. Need on Urmas Ross, Marti Sein ja Priit Tomson, kõik EE-51-st.»

RASKE EKSAM NÕUAB TÕSIST TÖÖD

Praegusel eksamil on kolm ülesannet. Üks on lahendatud. Pärast ülesandeid dikteerin liiks mõned lühikesed küsimused. Siis teeme vaheaja, seejärel annan tulemused teada.

Ehitusmehaanikas võtan sel sessioonil vastu 5 eksamit — kolmelt kolmanda ja kahelt

neljanda kursuse rühmalt. Täna on kahe rühma peale kohal 33 üliõpilast, peaks olema rohkem. Aga kellel akadeemiline, kel pikendus, keda pole eksamile lubatud.»

Samal päeval mõned tunnid hiljem. Missugused on eksami tulemused? Dots. Räämet van-

gutab pead: «Kehvad.» Tõepoolest. EE-51: neli «viit», neli «nelja», neli «kolme», kuus «kahte». EE-53: ei ühtki väga head hinnet, kaks «nelja», kaheksa «kolme», viis läbikukkumist.

Mis viga? Dots. Räämet: «Aine on raske. Aga põhjapanev, sellepärast nõuan ran-

gelt selle selgekssaamist. Soovida jätab rühmade mentaliteet. EE-51 rühma vanem Eduard Kamp näitaks kukkus tänasel eksamil läbi... Teatakse, et raske eksam, aga jäetakse vähe aega õppimiseks. Sessioon kestab 28. jaanuarini, viimane eksam aga on mõlemal rühmal planeeritud juba 19. ja 20.-le. Või on kohe varutud aega uuesti tegemiseks?»

HILLE KARMi tekst, SVEN ARBETi fotod.

KUHU KADUS NÄÄRIVANA?

Algus oli ilus. Eriti neile lastele, kes oma ema ja isaga Hiitult Glehni lossi jalgsitee ette võtsid. Lumehärmas väikesed majad, lumevalgus... «Kas selles lossis elabki päkapikk?» pärib viieaastane. Olen koos temaga valmis uskuma: jah, just selles lossis, just päkapikk, näärivanast rääkimata. Ja laps vaatabki ringi, silmad pärani: põnev!

Edasi aga läheb hoopis põnevaks. Lapsi tuleb ja tuleb, kaob lossivõlu ja -mõte, esimesest saalireast saab peagi kuues, siis seitsmes... lapsi jätkub toolidest ettepoolegi. Lapsevanemad, eriti isad, nihkuvad kartlikult vastu seinale, võib tunduda, et üleüldises möllus on just nemed täiesti üleaurused. Kohti ei jätku lastele. Viieaastane teeb katset üle eespool istujate peade ja läbi väiksemate nutujoru nukuteatri papa Carlot kuulata, aga mis võimatu, see võimatu.

Malle Pärna ilusad laulud kaovad sinna samasse, viimseni täistuubitud saali. Ja lastemassi kaob näärivanagi, hetkeks küll välja ilmunud ja üsna tarbijalikult meelestatud: «Noh, lapsed, mida te kõige rohkem ootate? Eks vist ikka pakki!» Robinal saavad lapsed oma pakid ja siis on näärivana jäljetult läinud. Aga ta eksib: lapsed ei tahagi nii väga kommi, pigem tahaksid nad näärivanaga koos mängida ja teda habemest sakutada...

Kirjeldata tuleb kindlasti tuttav ette neile, kes oma lastega 26. detsembril kell 11 TPI kõige väiksematele korraldatud nääriveole Glehni lossi olid tulnud.

Miks ometi? mõtlen seda tohuvabohu pealt vaadates nõrdinult. Sama küsimus peegeldub teiste suurte inimeste nägudele. Väikesed on lihtsalt tüdinud ja ihkavad koju.

Miks? Proovime leida vastust koos korraldajatega, ametiühingukomitee laste- ja nais-tekomisjoniga. Taheti teha teisi kui varem, paremini. Se-niste teaduskonnapidude asemel peahoone sööklas pakuti lastele lossimiljööd, otsustati teha kolm pidu senise kuue asemel, vanuse järgi — kuni viieaastastele, 6—8-aastastele ja 9—12-aastastele. Väiksematele pakuti nukuteatrit ja kitarrilaulu, suurematele kutsuti kohale Reet Kasiku diskotüdrukud. Pidude (ilmselt siiski kõige kolme) nurjumise põhjus oli üks: liiga palju rahvast. Laste ja naistekomisjoni esimees Jelena Vendelin ütles, et kolmele peole kokku oli kirjas 870 last, neist esimesele 270. See arv aga peaaegu kolmekordistus: lastega koos tulid nii emad kui isad, paljudel vanaemadki.

Teenistujate a/u büroo laste- ja naistekomisjoni esimees Milvi Nõmmiksaar: «Teenistujate lapsi oli esimesel peol 91. Arvasime tõesti, et kõik kohale ei tule. Kunagi pole tulnud. Aga seekord tundi. Polnud grippi, lapsed olid terved. Väga tore. Tuldi perekonniti. Täiesti mõistetav. Kui palju on üldse kohti, kuhu isa-ema koos väikeste lastega minna saavad, vanaemadest rääkimata?»

Ja ikkagi oli laste arvuga mitteametamine korraldajate poolt seekord suur mõõdalaskmine elementaarses matemaatikas. «Ehk» ja «nagunii» (ehk õnnestub, kõik nagunii ei tule

kohale) ei kinnitanud end mingilgi määral. Otse vastupidi. Ka loss ise oli suur magnet.

Mis edasi, kuidas tuleval aastal? Jelena Vendelin ütles, et oleks väga kena, kui lapsevanemad siin oma soove ja arvamusi avaldaksid, kasvõi meie ajalehe vahendusel. Kas tuleval aastal lastega taas tagasi argisesse sööklasse näärivana vastu võtma, kas taas teaduskon-niti, väikesed ja suured lapsed koos, või...?

Kas ehk nii?

* Loss peaks jääma. Iga dekoreeritud saal on lapsele tõelise lossi kõrval null. Ja tõeline loss meil ju ometi on.

* Pidusid tuleks korraldada ilmselt rohkem, nii et laste arv ühel peol ei ulatuks üle 150 (pluss vanemad). Pärileraldi peaks olema kõige väiksemate, 3—4-aastaste pidu. Neile poleks vaja midagi peale näärivanaga vahetu suhtlemise ja mängurõõmu. Seda viimast on vaja rohkem kõigile lastele. Nukuteatrisse võib iga vanem oma lapsega ka muul ajal minna. Miks just nääriveole näärivanaga kohtumise aja arvelt?

* Kolm tundi üheks peaks on liiga lühike aeg. Tänavu jäid laupäeva hommikused pidulised lõunastele lihtsalt jalgu.

* Lastele tuleb anda rohkem ise tegemise ja aktiivse osalemise võimalust. Diskotüdrukud küll olid, aga peolised ise tantsida ei saanudki.

* Pakid? Et varem olid paremad, omatehtud? Raske öelda, kas need siiski kaalusid üles nende tegijate (s. t. peo korraldajate) vaeva. Ja kas

SVEN ARBETI foto.

kommipakk ja selle sisu on üldse nääriveole peamine?

Küsimärgid jäävad, eelkõige neile lapsevanematele, kes mõõdu-nud aastavahetusel õigustatult nõr-dinud olid. Oli halvas-ti — aidakem järgmisel korral

paremini teha. Ettepanekuid ootame toimetusse või otse ametiühingukomiteesse.

Lapsevanem
HILLE KARM

LUGUPEETUD

TIPIKAS!

MATKAMISEGA TULEB ALUSTADA... KOHE!

Mõõdunud aasta oli TPI suusamatkajatele edukas. Toimus kolm suurüritust. Sessivaheajal käidi Väike-Kaukasuses, märris Koola poolsaare Lovozero tundra ja novembris Hibini-aadil. Matkagruppe käis veel mujalgi. Haanjamaal, Vepsamaal ja Polaar-Uraalis...

TPI tudengi meelismatkalii-giks on suusatamine, sest suvi-sed matkamõnud loovutatakse EÜE arvel. Iga kolmas Tallinna suusamatkaja on TPI üliõpilane.

Lähenebmas on jällegi talvine

Kui soovid suvel olla kombainer või mehhanisaator, anna endast märku II-128 komsomolikomiteesse. Talvisel koolivaheajal toimub teoreetiline väljaõpe,

juulist algab praktiline töö viljakoristusel Paide ja Harju rajoonis.

Avalduste toomise viimane tähtaeg on 29. jaanuar.

KOMSOMOLIKOMITEE

sessivaheajal. Kel vähegi matkapisik veres, unistab lumistest metsaradadest ja ahvatlevatest mäenõlvadest.

Mis tänavu-sihiks? Kel kogemusi kuhjaga, võib läbi astuda I üle toast 201 Jüri Peedisoni juurest. Sihiks on võetud Armeenia mägised suusarajad.

Guido Leibur (II ü/e — 406), Riho Kokk (II ü/e, tuba 415) ja Jaak Jalakas (I ü/e, tuba 506) teevad matkad Vepsamaale.

Ka algajaid on silmas peetud. Kalle Saaremägi II ü/e — 423

ja Avo Leitsalu II ü/e — 419 organiseerivad terve rea I kategooria suusamatku Lõuna-Eestisse.

Rebane! Mõtle ja pane tähele! Matkama peaks hakkama just esimesel kursusel. Liialt hilja alustades jäävad kaugemad ja ühtlasi raskemad matkarajad nägemata. Oiged mõnd aga seal ongi.

TPI matkasektsiooni esimees
VALDUR SIILBEK
AV-71

..., KES KÖNNIB OMAPEAD?

Kaks aastat tagasi võisid tipikad oma saalis tutvuda tollal veel üsna tundmatu ansambliga «In Spe». Ehkki sellele kontserdile oli eelnenud grupi esinemine televisioonis, oli vähe neid, kes ansambli kohta midagi enam teadsid ütelda. Veel vähem leidsid neid, kes teadsid, et aasta varem, s. t. 1978. a. lõpppäevadel andis Tallinnas oma esimese avaliku kontserdi ansambel «Esra», millest saigi alguse «In Spe». Tollasest peaaegu tundmatust ansamblist on nüüdseks saanud kodunurga kõige tunnustatum süvamuusikat viljelev ansambel.

Oma kaheaastast kontserttegevust tähistav, mitmete muudatuste tulemusena julle algi-koosseisus mängiv «In Spe» 20. detsembril 1981 TPI lava-laudadel: Erki-Sven Tüür, Anne Tüür, Mart Metsala, Peeter Brambat, Toivo Kopli, Riho Sibul, Arvo Urb, lisaks Tarmo Toom ja Filharmoonia Kammerkoori lauljad.

Tavaks saanud algus: sümboolselt paljuütleval «Loomine», seejärel «Antidolorosum», kontrastne «Päikeselae», «Vähid» vanemast repertuaarist, viieosa-line tsükkel «Lumen et Cantus», «Sümfoonia seitsmele esitajale», «Õhtulaul» ning publiku poolt «väljapressitud» lisapala Juhan Liivi tekstile — selline oleks linnulennul kontserdikirjeldus. Naeruväärseks jääks katse püüda muusikat sõnadega edasi anda. Kõik, kes olid kontserdil, said sellest oma osa. Neile, keda kohal polnud, võib vaid soovitada tulla järgmisel korral.

Vana vein minevat seistes veel paremaks.

On muusikat, mida aeg ei ole tuhmimaks muutnud, vaid otse vastupidi, hoopis säravamalt esile toonud. Selle nähtuse tagamaid valgustama sobiks Pete Sinfieldi (poet, kes on kirjutatud laulutekste ansamblitele «King Crimson», «Emerson, Lake and Palmer», PFM) arutlus

ühel oma elu ristteel: «Rockmuusikas on nii vähe tõde. Muusika, milles on midagi päris tõelist, on džäss või klassikaline muusika. Kuid ma ei suuda defineerida oma tõever-siooni. See on ehk muusika, millel on ajaväliline kvaliteet.»

Kui palju sellist tõde varjab «In Spe», kelle loomingust pole kerge leida märke vastu-tulemisest keskmise kuulaja hetkemoest lähtuvatele soovidele ja oma muusikaideade hül-gamisest odava populaarsu-se kasuks?

Eelnevaga seoses peab nentima, et «In Spe» eksistentsi praeguses Eesti noortemuusika voolus võib võrrelda peaaegu vastuvõetu ujumisega. Paraku on «In Spe» koduvabariigi aktiivsete tippansamblite hulgas praegu ainuke, kes järjekind-lalt viljeleb kuulamismuusikat, korjamata hetkepopulaarsust tantsuõhtutelt või tantsudisko-del menukalt kõlavatest salves-tustest. See tähendab, et «In Spe» valab proovidel ohtrasti higi selleks, et harvadel kontserdidel tuua oma loometöö tulemus nende kuulajate ette, kes tahavad ja oskavad kaasa min-na nende helidemaailma, loo-maks eneses muusikaelamust. See on kahepoolne looming, mis eeldab, et ka kuulaja peab end muusika vastuvõtmisel pin-gutama.

Kui pidada praegust hetke-pilti Eesti popmuusikas peeg-likes, milles paistavad osaliselt ka noorte vaimus ja suunitlu-sed, ei rõõmusta tähelepane-likku vaatajat see pilt teps mitte.

Juba on noorsooajakirjandu-se veergudel ka juttu olnud noortepölvkonna vaimususest, diskoteksakultuuri esindaja-test, isetegemise loidusest, noor-te piiratud huvideringist (koh-vik — tantsuõhtu — ...), tarbi-jalikkusest, jne. jne.

Kui tugev on «In Spe» sõna kõige selle taustal?

Kes teaks, kes ütleks?

MART METS

Õnnitleme

HEINO RELVIK 60

9. jaanuaril jõudsid Sa ülal- toodud numbriga märgitud juu- belini. Sündisid karmil talve- kuul, karmideks õstusid ka Su noorusaastad. Kaotasid va- rakult vanemad ja pidid juba 14-aastasena kõik eluproblee- mid lahendama. Elukutse, mil- lele tänaseni oled truuks jää- nud, valisid kõige humanse- ma — õpetaja. Kutse said Tal- linna Õpetajate Seminaris, ku- hu astusid 1939. aastal pärast progümnaasiumi lõpetamist sünnilinnas Paides.

Meie instituudiga algas Sinu tutvus 1944. aastal, kui Sinust sai keemiateaduskonna tudeng. Päevases osakonnas õppimine leivateenimise kõrvalt osutus aga väga raskeks. Kergendu- seks oli TPI õhtuse osakonna avamine 1950. a. Kuna seal tollal keemianseneri ei kooli- tatud, otsustasid saada mehaa- nikainseneriks. Eesmärgini jõudsid 1953. aastal masina- ehitustehnoloogia erialal.

URSHETK PALUN

Palusin momentdiks vestlus- kaaslaseks poliitökonoomia ka- teedri dotsendi KALE KEREMI, et uurida õppejõu suhteid sessi- ga.

* Mitu eksamit teil sellel ses- sil juba seljataga on? Kuidas läheb?

Kuus eksamit on möödas, kaheksa ees. Mulle vastavad tänavu keemikud, ehitajad ja energeetikud. Tulemustega võib esialgu rahule jääda.

* Kuidas tunneb õppejõud end sessi ajal?

Ma arvan, et sess on meile sama pingeline kui tudengile.

Suur õpihimu, töökus ja an- dekus tõid Sind matemaatika kateedri juurde aspirantuuri, mille lõpetasid 1957. Teoreetili- se mehaanika kateedris alusta- sid 1958 laborandina, alates 1975. aastast oled dotsent. Tun- ned meie kateedri elu ja töö kõiki külgi, sest vahepeal jõud- sid olla assistent ja vanemõpe- taja.

Õpetanud oled nii päevaseid, õhtuseid kui kaugõppetuden- geid. Oma kogemusi pole Sa hoidnud vaka all, vaid oled me- toodiliste trükistena need meie kõigi ühisomandiks teinud.

Suur on Su huvi ja andekus keelekõhvimustes, eesti keelest esperantoni. Tulemuseks on ol- nud viljakas töö toimetaja ja tõlkijana. Oled osalenud ena- miku meie õppeainet käsitleva- te eestikeelsete õpikute ja õp- pevahendite kirjastamises. Me- haanikainseneri teadmised ja kogemused kirjastustöös olid nurgakiviks toimetajatööle «Ma- sinaehitaja käsiraamatu» trü- kiks ettevalmistamisel.

Sinu juhendatav kartis kohe raali juurde tulla? Ega poleks kartnudki, kui teised diplo- mandid oleksid samuti midagi taolisi teinud. Tänavu jätkab Malle tööd Liia Otsa. Temal on vähemalt üldine pilt eelnevalt selge. Seepärast pole ka kar- tust. Julge pealehakkamine on pool võitu. Erakordse julguse- ga sekkuda uude alasse paistis 1978. aastal silma KA eriala üliõpilane Viktor Samarin. Pool aastat püüdis ta koostada tüüp- programmi keemikute diplomiprojekti majanduslike arvutuste kohta. Viktori otsinguid märgi- gati Ehituse TUI arvutuskese- ses. Siin aidati tal i-le tipp peale panna. Aitajad ei jäänud tasuta. Nad said andeka ja tööka programmeerija.

Vaheldust toob igapäevane hool kodu eest, mille Pääsküla mändide alla oled ehitanud. Kui aga energiat veelgi üle jääb, tallad pedale pikal jalgratta- matkal.

Soovime Sulle palju õnne, tugevat tervist, veel paljudeks aastateks viljakat tegevust tu- dengite õpetamisel ja teaduses.

Kollegiid.

Neljateist eksamit vastu võtta pole vast sugugi kergem kui viiel-kuuel eksamil vastata. Õppejõu isiklik elu (perekoond, väikesed lapsed) jääb selles pinges kahjuks täiesti teisele kohale. Kuigi semestri jooksul tuleb pidevalt loenguid ette valmistada, on sessi aeg ikka- gi sessi aeg. Mis meid ja ilm- selt ka tudengeid häirib, on kül- mad auditooriumid — meie eksamiruumid. See, kas õppe- jõud end hästi või halvasti tunneb, sõltub kindlasti eksa- mitulemustest, sest need näi- tavad ka meie töö viljakust.

Teinekord saab eksamil kuulda üllatavaid seisukohti ning päris uusi teooriaid. Nii

et igal sessil on ka võrtsi, mis ta toredaks muudab.

* Kuidas suhtute tudengisse, kes eksamil mitte midagi ei oska?

Päris hullu juhust minu praktikas pole esinenud. Mi- dagi teab tudeng ikka. Antud juhul püüan välja selgitada, miks ta nii halvasti teab. Võib- olla jäi ainult see punkt kodus vaatamata. Siis olen lubanud uue pileti tõmmata. Kui aga teadmised tõesti ebapiisavad on, tuleb mitterahuldav hinne välja panna.

* Millist õppimismeetodit soo- vitate isiklikest kogemustest? Üldiselt on see individuaalne.

ÄRA KARDA RAALI!

Kaks aastat tagasi määras loos mind Malle Raidma õppe- uurimistöõ (OUT-i) juhenda- jaks. Tahtsin rakendada arvu- tit. Aga mu juhendatav ütles kindlalt — kõike muud, ainult mitte raali. Terve semester ei tulnud meil koostööst midagi välja. Alles Malle tulevases töö- kohas — teeninduskombinaadi «Junor» plaaniosakonnas leid- sime ühise keele. Meile näidati, kuidas toimub kogu Tallinna linna juukslate töö planeerimi- ne ja arvestamine. Miniarvu- tile kergemat ülesannet olme- teeninduse planeerimises ja ar- vestuses oli raske ette kujuta- da. Malle tegi väikese prog- rammi, milles võib näha tule- vaste ettevõtmiste kontuure. ENSV TA Küberneetika Insti- tuudis näidati talle, kuidas see programm masinast läbi läheb ja kuidas asja lahendaks elu- kutseline programmeerija.

Miks juhendatav kartis kohe raali juurde tulla? Ega poleks kartnudki, kui teised diplo- mandid oleksid samuti midagi taolisi teinud. Tänavu jätkab Malle tööd Liia Otsa. Temal on vähemalt üldine pilt eelnevalt selge. Seepärast pole ka kar- tust. Julge pealehakkamine on pool võitu. Erakordse julguse- ga sekkuda uude alasse paistis 1978. aastal silma KA eriala üliõpilane Viktor Samarin. Pool aastat püüdis ta koostada tüüp- programmi keemikute diplomiprojekti majanduslike arvutuste kohta. Viktori otsinguid märgi- gati Ehituse TUI arvutuskese- ses. Siin aidati tal i-le tipp peale panna. Aitajad ei jäänud tasuta. Nad said andeka ja tööka programmeerija.

Viktor ei varja oma teadmisi ega kogemusi. Ta tahaks, et tema esimene programmeerija- töö leiaks ulatuslikku kasuta- mist. Mullu võtsid sellest hoo- gu mitu üliõpilast. Lõpetas ainult Svetlana Nedobezkina. Teised jäid kartma tekkinud raskusi. Näitasin Svetlana diplo- miprojekti kõigis rühmades. Meeldivalt mõjub 17 tabeli väl- jatrükk. Kohe tekkis huvi Tõ-

nu Tiidul ja Svetlana Antono- val. Nüüd oskavad nad asja korraldada oma diplomiprojekti- des. Lubasid kaasa tuua veel 5-6 üliõpilast. Rohkemat ei saa nõudagi, sest siin oleneme nimetatud arvutuskeskuse vas- tutelelikkusest. Suurema arvu diplomandide kaasatõmbami- seks vajaksime lihtsamat prog- rammi. Mõtted haarasid kinni KO-91 üliõpilased Marika Kas- ka, Urve Jalakas, Aino Kala ja Küllihe Kägu. ENSV Riikli- ku Plaanikomitee arvutus- keskuses näidati meile, kuidas saab tööle panna universaalsed arvutuse ja väljatrüki alam- programmid.

Enne kui asuda mahukate majandusarvutuste programmi- de kallale, tuleks jõudu proo- vida lihtsama ja universaal- semaga. Mis puutub kõiki eri- alasid haaravasse universaalsu- se, siis siin on raske välja mõelda midagi paremat võrk- graafiku programmist. Prog- rammi ise ei ole mingi uudis. Küll aga on uudiseks iga la- hendus, mis aitab lihtsamate vahenditega asja selgeks teha suuremale arvule inimestele. Sel semestril realiseerisid üli- õpilased võrkgraafiku prog- ramme mitmes plaanis ja keeles.

- 1) PL-1 keeles, sest seda on süstemaatiliselt õpitud,
- 2) arvutil «Nairi-2», sest siin on lihtsalt näha dialoogrežiim,
- 3) BASIC keeles, sest varsti on töökorras arvutid «Isk- ra-126».
- 4) FORTRAN keeles, sest CM-4 teeb Mustamäe ja Kopli- uutes arvutussaalides arvutus- tehnika õpetamises põhjaliku pöördet.

Ei ole ühesugust meetodit eri- nevatele rühmadele asja sel- gektegemiseks. Palju oleneb sellest, mida varem õpitud. Lihtsalt läks keemik-küberne- tikutega (KA eriala). Nad on saanud tugeva põhja reaktorite projekteerimise kursuses. Ivar Martin realiseeris oma prog- rammi FORTRAN'is ENSV TA Keemia Instituudi arvutus- keskuses. Parema lahenduse otsimisel laskis ta oma prog-

rammi 7 korda masinast läbi. Ivarist maha jääda ei tahtnud Toomas Esvald, kes pani oma mõttekäigud kirja PL-1 keeles.

Pisut kauem läks aega KM eriala üliõpilaste huvi ärata- miseks. 43-st üliõpilasest oli erialal arvutit kasutanud ainult üks — Andres Aarelaid. Kui üks kord on hakkama saanud, siis teine kord on juba lihtsam. Koos Lenini-stipen- diaadi Urmas Jäätmaga hakati otsima võrkgraafiku parameet- rite väljatrüki originaalseid lahendusi. Muret aga tegi üle- jäänud üliõpilaste passiivne suhtumine. Alles semestri lõpul toimus ootamatu murrang. Näht- ti, et polegi nii hull. Tekkis entusiaste, kellel on masinast läbi käinud isegi diplomipro- jekti materjale.

... Ühel hämaral hommiku- tunnil peatab mind Mustamäe- männisalus rõõmus hüüe. Tun- nen ära Anu Piroja (KO-91). Ta on just kätte saanud õnnes- tunud väljatrüki ega suuda- varjata oma rõõmu. Anu on mind rohkem kui keegi teine «tülitanud» arvuti asjus. Asja tuum aga on rohkem keemilis- tes uuringutes, mitte aga arvutustes. Aga kas mitte proo- vida, kuidas peaksid olema sal- vestatud magnetkandjale uuri- mistöö tulemused, nii et enda! ja teistel lihtsam kasutada. Üks väike edusamm selles te- gigi Anule rõõmu.

Kui seda lugu toimetusse vii- sin, peatas mind koridoris Kul- no Kabral (KÜ-91). Asja oli ta saanud õnnestunud väljatrüki, söökla päevamenüüst. Kaua ootas sellest rühmast esimest arvuti juurde tulijat. Kulno- järel tuleb palju teisi.

Teenindusökonoomika
kateedri dotsent
PEETER LAGEDA

Avaldame sügavat kaastun- net Tiina Ottole isa
HANNUS OTTO
surma puhul.

Võrkeelte kateeder

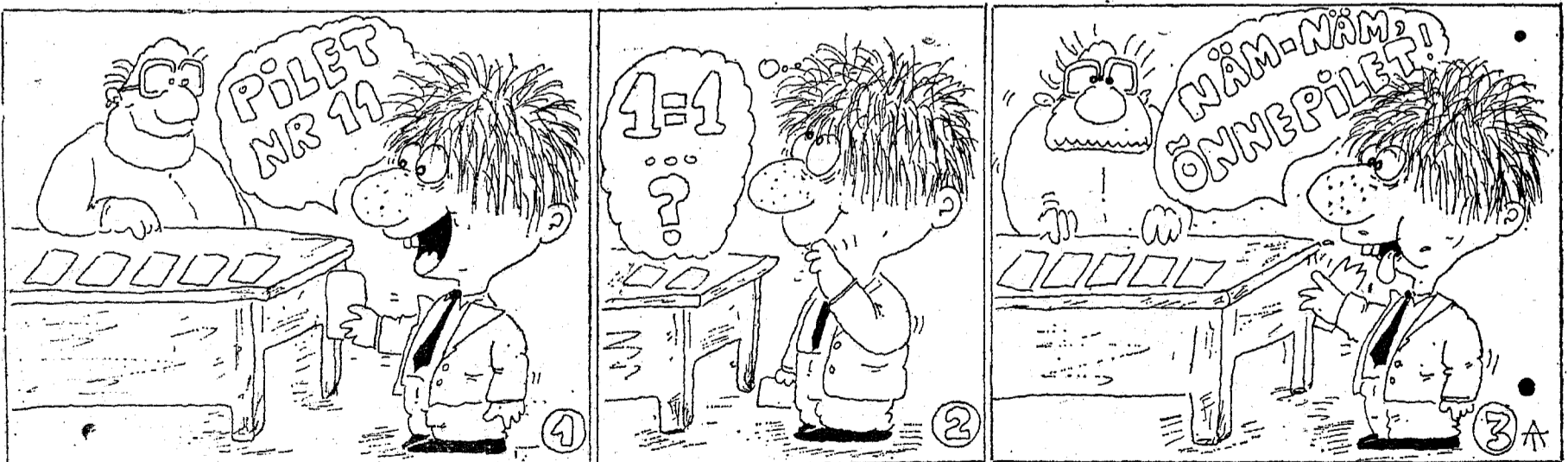
ka seda osa, mis mul kenasti selge oli. Sain vile!

* Kas Teie hea tuju mõjub ka tudengite eksamitulemustele?

Arvan, et õppejõu hea tuju loob tudengile soodsa atmosfää- ri. Püüan siiski olla alati õb- jektiivne. Tujukust ei tohiks eksamil olla.

* Tudengid tähistab tavaliselt järjekordset õnnestunud eksamit: kui töövõitu. Mida teeb õppe- jõud sel puhul?

Kui eksam on õnnestunud, on minulgi hinges rahulolu. Vaatan, kas saan veel puhvetist tassi kohvi ja sammun koju.
JAANA STROOM

▲ Õnnepiletit soovib kõigile ARNE TAE MP-91.